

Kéziratok, amelyek nem adatnak vissza ide küldendők: „MURAVIDÉK“ szerkesztősége Murska Sobota, Alexandrova c. 16. szám.

Postatakarék számla száma 12980.

Kiadó-tulajdonos: KÜHÁR ISTVÁN.

MURAVIDÉK

Politikai, gazdasági és társadalmi hetilap.

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési ára negyedévre belföldön 15 dinár, külföldre 18 Din. Amerikába 20 Din. Hirdetési ár □ cm.-ként: szövegközt és nyílttér 1'50 dinár, rendes 1'— Din., apróhirdetés 0'70 Din. és az illeték. Többszörinél engedmény.

VIII. Évf.

Murska Sobota, 1929. november 24.

47. Szám.

Miért van az amerikai tőzsdekrach?

Ezen régen várt jelenség okát területünk gazdáival azért ismeretjük meg, hogy kissé bele lássanak a közeli jövőbe.

Némi elgondolás után azonnal feltűnik, hogy mesterséges árcsökkenésről u. n. tőzsdei manőverről, nem lehet szó.

Tudni kell, hogy a volt háboru Amerikában a vállalatok megnagyobbítását, üzemeknek fokozását követelte. Izgatottan, lázasan ment minden munka.

A nyers anyagok termeléséhez, a gyári produktumok előállításához idő kell. Ámde háboruban minden mindjárt kellett, mert a felgyújtott, tengerbe süllyesztett anyagokat (ruhákat, liszteket, konzerveket, autókat, számos gépet sőt a pénzt) azonnal kellett pótolni.

A pénzt könnyen lehetett készíteni, mert papiros meg gép volt. Csináltak papiros pénzt. Csakhogy a papiros pénz értéke annyival kevesebbet ért, amennyivel többet nyomtattak, mert nem volt rá friss nemesérc fedezet. Sőt sok európai az ércpénzét, de a még értékes papirospénzét is amerikai vállalatok részvényeibe fektette, nagy osztalék elnyerése céljából. A hadakozó államok fegyverekért aranyat adtak. Ennek az lett a következménye, hogy a megcsappant értékű pénzért senki sem adott annyi árut, mint háboru előtt. Az a látszat lett közismeretessé, hogy az áru lett drágább, holott a pénz lett olcsóbb . . . mig végre — ugyszólván — semmit sem ért.

Másrésről az anyagok, áruk utánpótlása nem birt lépést tartani a fokozott szükséglettel. A kereslet nagy volt, a kínálat megfogyott s végül megállott (bizonyos áruk nem voltak kaphatók) ezért az áruk aranyértékükben rettenetesen megrágultak. A gyárak egyre serényebben dolgoztak és ezt a fokozott tempót megtartották jó pár évig. (Egyesek a mai napig.) Így került ki az európai pénz, arany, ezüst mind Amerikába.

A gyengébbek kedvéért megemlítem, hogy mi az értékpapír és milyen azok árfolyam- és belértéke.

Minden vállalat, (bank, gyár stb. sőt egy-egy ország sem más)

adós leveleket ad ki, hogy készpénzhez jusson. Ezzel a pénzzel tartja fenn a vállalat vezetője a vállalatot, (bankot, gyárat stb.-it országot.) Ezek az adóslevelek különféle nevűek (vannak kötvények, sorsjegyek, járadékok, részvények stb.-k) és kisebb nagyobb hasznot, irjuk, kamatot hozók (az adó egészen más valami — nem tartozik ide). Ezek a különféle adóslevelek kétféle értékkel (árral) rendelkeznek. Az egyik a valódi vagy belérték (az árfolyam érték legmelyebb pontja). Ez az az összeg (pénzben kifejezve), amelyet a vállalat szöröstül-böröstül megér. Ezen összeget elosztva az adóslevelek számával, adja egy-egy adóslevél (pld. részvény) belértékét.

Ezen értékpapírok eladhatók, másra átruházhatók; tehát van forgalmi értékük, azaz árfolyam-értékük is.

Ha egy vállalat terményeit jó áron eladhatja, a vállalat nemcsak a kiadásait tudja fedezni, hanem nyeresége is marad. Ezt a nyereséget, ha becsületes, tisztességes emberek vezetik az üzemet, a résztvevők (a részvényesek, kötvény-járadéktulajdonosok) között szétosztják, kisorsolják vagy újból befektetik a vállalatba annak nagyobbitására, szóval a résztvevőké marad.

Ha a részvényesek (mivel a könyvekbe betekinhetnek, de egyébképen is) megtudják, hogy a vállalat jól jövedelmez, vagyonosodásra van kilátás, a részvényeiket csak akkor adják el, ha jó árat, a belértéknél jóval nagyobb összeget kapnak. Ezt az összeget árfolyam értéknek nevezük. Az árfolyamérték azonban eshetik is, ha nincsen kilátás nyereségre. Ilyenkor az értékpapírtulajdonos eladja azt a (haszonnal nem kecsegtető) papirost azon az alacsony áron, ahogy tudja, sőt a mélypont alatt is, hogy a befizetett pénzének legalább egy részét visszakaphassa.

Most már ezen alapismertek után, rátérhetek az okokra, amelyek Amerika értékpapirait levágta, elértéktelenítette.

Minden vállalkozás akkor jövedelmező, ha van vásárló közönség, azaz van olyan néptömeg amelynek pénze van. Mit ér az olyan vevő, aki hitelre vesz és a végén nem bir fizetni?

Amerikai gyártmányok vevői Európában voltak, ámde mint e

közlemény elején irtam: Európa minden pénzét Amerikába vitte. Európában nincsen pénz, sok árut hitelre kaptak. A hitelezett összeget nem birja Európa megfizetni. Amerikában a forszírozott munka megtöltötte a raktárakat, tehát rettenetes felesleg van a gyártmányokból. A néhány gazdag, aki a pénzén kénytelen ülni, mert rentabilisan belefektetni semmibe sem birja, vehet tiz tizenöt öltözet ruhát, de két-három autóval megelégszik. A nagytömegű szegény két három évben vesz egy öltözet ruhát, antót nem bir venni mert a vagyoni nivója alacsony. (Az autó, a ruha csak példa, de így van ez mindennel, hussal, liszttel is.)

Ebből következik, az autók megolcsóbbodnak, a szövetek még egy ideig megtartják áraikat. Az autógyárak kénytelenek voltak fölös munkásaikat elbocsátani. (A munkanélküliek szaporodása.) Azután megpróbálták külsőre szebb, de anyagra nézve rosszabb gyártmányt előállítani, hogy az áru hamarabb elkopjék, újat kelljen venni („Amerikázás“). Ez sem használt, mert a gazdagok száma kevés az ilyen rengeteg gyárak fenntartásához.

Az európai, de amerikai pénzhíányt is fokozza a háborura való heves készülődés. Mindenik állam nagy adóval beszedi a pénzt, mert a katonát etetni, ruházni, felszerelni kell. A pénz megkevesbedik, a pénz drága lesz, amíg a fordulat be nem áll. De melyik vállalat birja ki azt addig?

E bajok természetes következményei már most jelentkeznek de mi lesz még ezután? feltéve, hogy nem lesz gyorsan segítve a bajon.

(A rablások, gyilkosságok, betörések, a népvezetők, politikusok elleni merényletek az egész földön napirenden vannak, fokozódnak. A háboruk is megindultak egyes országokban. Csak az alvaélők nem látják miféle bajok előtt állunk.)

Ebből most már mindenki megértheti, miért volt most, miért van és miért lesznek a vállalatok munkaképtelenné téve.

Még egy ok van. A legtöbb vállalat az utóbbi négy évben mivel raktára tele volt, friss pénzhez nem tudott jutni hitelképességét használta ki. Kötcsönt vett igénybe, hogy a munkásokat fizethesse, nyers anyagot vehessen.

Az adósság kamatos kamattal rohamos növekedése folytán akkorára nőtt, hogy a vállalat u. n. belértéke (titokban) esett, még akkor is, ha a gyártmány értékesíthető volt, mert a telek, az épületek, a gépek stb. szóval szőre-bőre a pénzdrágulás miatt esett. Az ilyen titkok (elég lelkiismeretlenség) csak akkor pattannak ki, ha már a végső fonál szakad. Egyik vállalkozás magával rántja a másikat, gyárak, pénzintézetek, bankok, kohók, bányák értékpapirjai egy éjszaka százával elértéktelenednek.

Annak a megfordítottja történik ma, ami háborukor volt: akkor a pénz volt olcsó az anyag drága, most az anyag lesz olcsó, a pénz drága.

E bajon úgy akarnak segíteni, hogy mint a bankoknál, ha rosszul állnak, fuzionálnak. Az országokkal akarnak most ilyen fuziót (Páneurópát) csinálni.

Aki jól megértett láthatja, hogy az magában csak részleges segítséget hoz, mert az államvezetőktől a háborura visszatartott pénz a néphez kerülhet vissza.

— N. —

Politikai hírek.

Megszűntek működni az önkormányzati szervek. November hó 16.-án az önkormányzatok megszűntek működni. Ugy a maribori, mint a ljubljani komiszáriátus minden hivatalos ügyét átadta a Drávai Bánságnak Ljubljánába.

E naptól kezdve tehát minden ügyet, amely eddig a maribori vagy a ljubljani törvényhatóság hatáskörébe tartozott volna, a Drávai Bánság elé kell betervejteni Ljubljánába.

(Hivatalosan is közölve van.)

Öfelsége a király aláírta a pénzügyigazgatásról szóló törvényt, a melynek értelmében az eddig 14 pénzügy igazgatóság helyett ezentul csak tiz lesz. még pedig minden bánság székhelyén és Beográdban.

A szociálpolitikai miniszter szabályozta a bánságok osztályai-ban alkalmazandó napidijasok számát. Ezen állásokra átveszik a tartományi napidijasokat.

A Szerb—Francia banktól százmillió dináros kölcsönt vesz fel a monopoligazgatóság.

Jugoszlávia és Bulgária között újabb tárgyalások kezdődnek. A tárgyalásokat Szófiában fogják megtartani s november 15.-én kezdik meg. Az összes vitás kérdésekben megállapodásra van kilátás.

Mexikó. Az elnökválasztás közeledik s a lakosság nagyon izgatott. Rubio és Vasconello jelöltek hívei között véres harcok folynak. Már több halottja és sok sebesültje van a választási küzdelemnek s a katonaság folyton kézenlétben van.

— **Az olasz király látogatása XI. Pius pápánál.** A látogatás december 5.-én lesz s ez a nap ünnep lesz egész Olaszországban. — Az olasz lapok nagy cikkekben méltatják a látogatás jelentőségét.

Hervadáskor.

Szomoruan zug az erdő,
Mert lehull a lombja,
A süvöltő őszi szellő
Messzire el hordja.

Lombja fosztott sudár gallyak,
Nyulnak föl az égnek.
Itt is — ott is, kilátszanak
Tépett madár fészkek.

A lakói már elszálltak
Arra, messze délnek
Ahol t'án most újra megint
Zöld erdőben élnek.

Bár csak én is, elszállhatnék
E szomorú tájról
Hogyne tudnék, soha semmit
A nyár elmulásról.

DANTES

HIREK.

HETI NAPTÁR

NOVEMBER 30 nap. 48. hét.

Hó és hét napjai	Róm. kath.	Protestáns
24 Vasár.	F. 27. Nov. Jan.	F. 26. Em.
25 Hétfő	Katalin vt.	Katalin vt.
26 Kedd	Berch. Ján.	Milos
27 Szerda	Ermes szt. M.	Virgil
28 Csüt.	István ap. vt.	Stefania
29 Péntek	Szaturnia vt.	Noé
30 Szomb.	András aps.	Andras

Vásárok:

Nov. 25. Csakovec, Ptuj; 28. Proszeknjakovci; 30. Kotoriba.

Időjárás:

Herschel sz. A hó végéig kellemes.
Tapasztalás sz. A hó végéig hóesés és zord hideg.

Kereskedelmi áruk:

100 kg.	Buza	Din.	195—
"	Rozs	"	165—
"	Zab	"	190—
"	Kukorica	"	180—
"	Köles	"	185—
"	Hajdina	"	200—
"	Széna	"	60—80
"	Bab cseres.	"	380—
"	vegyes bab	"	280—
"	Krumpli	"	60—
"	Lenmag	"	350—
"	Lóhermag	"	1300—1400
Bika	8—	8-50	9-50 10.
Üsző	7-50	8-50	9— 10.
Tehén	3-50	4—	5—
Borju	—	—	14— 15—
Sertés	—	—	15— 15-75
Zsir l-a	—	—	29— 30—

Vaj 35—40
Szalonna 23— 25—
Tojás 1 drb. 1-25

Valuta:

Zürichben 100 Din = 9-127 sfrk.
100 Doll. (E. A.) adnak itt 5610 Din-t
100 Pezoért (Urug.) „ „ 4900 „
100 Márkért „ „ 1320 „
100 Frankért (Páris) „ „ 215 „
100 Pengőért „ „ 990 „
100 Schil. (Bécs) „ „ 798 „
100 Cseh kor. „ „ 168 „

— **Halálozás.** Kúhár Ferenc puconci születésű, a budapesti m. k. póstatarképzőintézet főellenőre f. hó 16.-án, 45 éves korában, Puconcin, a szülőházban, örökre lezárta szemét. Temetése f. hó 17.-én ment végbe nagy részvét mellett, a teteme a puconci temetőben helyeztetett örök nyugalomra. Kiterjedt rokonságán kívül Budapesten lakó özvegye gyászolja, kivel második éve élte boldog házasságát. Pihenjen békében!

— **A Prekmurszka tiszkarona M. Szobotában** teljesen renoválva, bővítve és a modern kor követelményeinek megfelelően berendezve áll rendelkezésére az azt igénybevenni akaró közönség részére. A négy nyomdai gép mellett négy-öt nyomdász, könyvkötészet három személye, még a legsürgősebb munkát is pontosan elvégzi s a legkényesebb igényeket is gyorsan kielégíti. Éppen azért furcsá-

nak tetszik, hogy némelyek nem az itthoni ipart pártolják, hanem a vidéki nyomdák utazóinak adnak rendeléseket, kik a járás közterheihez adójukkal egy dinárral sem járulnak hozzá. Hogy jobb munkát sem adnak, az meg egészen bizonyos. Valamikor a grófok hordták itthon szerzett pénzüket máshová, most mi utánozzuk őket?

— **Uj alakulat.** Prekmurjében működő gazd. egy. fiókok tagjai már annyira felszaporodtak, hogy az adminisztrációs munka pontos véghezvitele nehézkes. Külömben pedig a szétszórtság és a nem egyöntetű fellépés sincsen a gazdák érdekének hasznára. E kettőt szemelőtt tartva, a m. szobotai fiók kezdeményezésére megtörtént a prekmurjei fiókok tömörítése „Prekmurjei gazd. egy. fiókjainak szövetsége m. szobotai székhelytel” cím alatt. Az alakulás f. hó 17.-én megis történt, s a választmány tagjává a következők választották meg: Samec I. áll. állatorvos elnök, Šega földm. isk. ig. alelnök, Babič Fr. gazdasz ügyvezető, tagoknak Bacsics Ferenc G. Lendava, Eöry Jenő Hodos, Hári János Krizsevci, Jakiša Sándor Fokovci, Ifj. Kerčsmar Sándor G. Petrovci, Kúhár István Puconci 30, Ing. Mikus okl. gazdasz Beltinci és Skrilc József Ivanovci; póttagok: Antalics Vince V. Gomila, Bencik János Morávc, Bratkovics István Bakovci,

Megpróbáltatások.

Irta: Bántornyai Lajos.

A csatamezők véráztatta földjén gözölög az embervér, keselyük serege vájkál a holtak tetemén. Pusztulás mindenütt. Itt-ott fegyverek hevertek szanaszét, ruhadarabok, lövegek, s különféle maradványai a duló csatáknak.

A közeli falu üszkös ledőlts falai az ég felé merednek, bizonyosságul a nagy pusztításnak. Némáság köröskörül. A kastély tornya is ledőlts, a nem rég történt pokoli rombolásban. Az emberek elmenekültek a szélrózsa minden irányába, otthagya mindenkét, a szülőföldet, az éltető anyaföldet. Hontalanokká váltak, amijük volt, az mind elveszett. Nyomor üldözi őket, s betevő falatjuk sincs, a nélkülözések szörnyű kálváriáját járják.

Pusztulás mindenfelé. Rom és romhalmaz. Nemrég még büszkén állt a gondozott park közepén Donghy kastélya. Körülötte letarolt nagy pusztaság, pedig előbb itt gyönyörű búzakalászkok lengedeztek. Ma pedig letaroltan, mintha az elemek szabadultak volna fel és itt ropták volna haláltáncukat. S kié volt mindez? Donghy Dániel uramé! Hol van most ő, merre vitte a kifürkészhetetlen sors?

Hosszú vagon sor áll az állomáson kívül. Emberek, — aggok, ifjak, nők és gyermekek tanyáznak itt. Jajveszések hallik mindenfelől. Itt-ott sirás hallatszik, az egyik elvesztett szülőit siratja, a másik fiát, kik a csaták harci zajában lelték halálukat, támasz nélkül hagyva családjukat. Hullanak a könnyek, a keserűség könnyei.

Tanyázik itt a fájdalom, bánat, mint a dudva.

Az egyik vagon ajtajában, derekedő szakállal és kopasz tar fejjel egy tiszt, fájdalmas tekintetű öreg bácsi üldögél. Néha-néha feltör egy nagy sóhajtás kebléből. Az arrajárók tisztelettel tekintenek reá és megilletődéssel köszöntik. Ruházatán látszik, hogy nem kontár kézből került reá, de most olvasni lehet róla, sok vihar nyoma maradt rajta. Lám még az aranyóra a mellényen díszleg, — de meddig? Kis fiucska tart az aggastyán felé és köszönti:

— Kezét csókolom Apám!

— Szervusz fiam, — mondja az apa rezignált hangon.

— Mikor megyünk már vissza Dongra?

Mély sóhaj tör az agg kebléből, hisz' ez fáj neki, hogy folyton csak áltatja fiát, mert a valót nem meri megmondani, hogy tán' többé soha!

Nagy nehezen válaszol a kérdésre.

— Ne tudom fiam? De majd csak egyszer elmegyünk, csak legyél jógyerek.

— De te Apa azt mondd mindig, hogy talán egy-két nap múlva s már azóta hány nap telt el!

— Tudom fiam, de most már ugylátom, hogy hosszabb ideig leszünk ennek a vagonnak lakói. Bizunk csak, ennek is csak vége lesz mint annyi másnak.

Bizony szegény Donghy uram, — mert ő az, — másként gondolta. Azt hitte, hamarosan sikerül majd visszatérni az ősi fészkekre. Pedig most már pár hónapja, hogy távozni kellett az ősi házból, a biztos halál elől. S most itt van kis fiacskájával, aki

most tölti be éltének első évtizedét. Ugyis árván maradt szegényke, édes anyja életével fizetett az ő világra jöttéért. Donghy uram minden igyekezete pedig arra irányult, hogy gyermekével feledtette az anyja hiányát. Pótolni is igyekezett, amennyire ez már tőle telhető volt. Sikertült is ez némiképp. Neki is egyetlen vigasza gyermeke volt. Bár már öreg napjaira adta ezt az örömet neki az Isten.

Laci, — a kisfiu lement a kocsiból és a többi apró emberkével elment játszadozni. Elfeledkezett már a parkról, szobájáról, kis lovacskájáról, s mindenről, ami az ő otthoni birodalmát képezte.

A helyzet egészen más Donghy uramnál, könnyek törnek elő az aggastyán szeméből. Fájó szívvel gondol portájára, s már kétségek maradvossák, hogy visszatérhet-e még valaha oda, a régi falak közé, amelyek a régi időkről regélnek. Ha csak egyedül volna, — Isten neki, valahogy csak eltengetné már a hátralévő napjait, hisz' már élte alkonyánál tart. De itt egyetlen kincse, gyermeke, Laci! Mi lesz ezzel a gyerekekkel? Eddig jólétben nevelkedett, megvolt mindene. Ma pedig megfosztva mindentől itt állnak mind a ketten. Pénzcsékjükhöz, ami még van, egyideig elég lesz a betevő falatért, de ha ez elfogy? Mi lesz akkor?! Borzadállyal gondol a sivár jelenre és a kietlen jövőre. Mindent ott kellett hagyni, s ez az ellenség prédájává vált. Amit nem cipelhettek el, azt elpusztították. Bárhogy is van, csak visszakérülhetne, lassacskán majd csak kiheverné a pusztulás következményeit és gyermekének jövőjét biztosítaná. Mert a gyermeket már a középiskolába kel-

lene adni, de hova és főképen miből? A rokonság? Arra még csak gondolni sem lehet!

Tépelődéseiben a postás zavarja meg, köszöntve az öreg urat átad neki egy levelet.

— Köszönöm, — mondja és zsebébe nyulva pár fillért ad a postásnak.

Nézi az irást, ismerős az, s remegő kézzel bontja fel a levelet. Nem csalódott, tényleg volt gazdatisztje Halmos Jenő irta. De hát mit akar? És tovább olvassa figyelmesen. Örömsugár vonja be az utóbbi időben a szenvedések fájdalmát tükröző orcát. Ez az ember, aki nem tartozik neki semmivel sem, legfeljebb hálával, hogy jól bánt vele. Értésülvén volt gazdatisztje, hogy milyen siralmas helyzetbe került, megtudta hol van, hát levelében arra kéri jöjjön fiacskájával együtt hozzája, illetve családjához. Ez volt a napsugár, amely a megpróbáltatások hosszú láncolata után behatolt szívébe, ismét életerőt csiholva, a már lankadó, reményt vesztett lélekbe.

Halmos Jenő az egykori dongi gazdatiszt, elkerülve volt urától, időközben megnősült. Uj gazdájának leányát vette nőül, s ma már két apróság is lábatlankodik körülötte.

Pár napra Halmos levelének elküldése után megérkezett Donghy uram Laci fiával együtt.

Mikor az állomáson várták Halmosék, kiszállva az aggastyán a vonatból, a meghatottságtól szólni sem tudott, csak megölelte egykori gazdatisztjét és azt mondta:

— Az Isten áldjon meg fiam!

Frankó József Markišavci, Kelemen György Krizsevci, Kovacsics István Mlajtinci, Nemes Vince Tesanovci, Walsch Frigyes Rakićsan, Vezér Géza Martjanci és Zsizsek Mihály Izsakovci. Tagsági díj az 1930. évre 21 Din. lesz, mert minden tag után egy Din.-t a zveza kap készkiadásainak részbeni fedezésére. — Amint értesülünk, dr. Serneć drávai bán f. hó 12.-én a „Ljubljana Sloven Gazdasági Egyesület”-et az összes fiókjával együtt feloszlatta s kormánybiztosul Detela Ottó volt főbíró nevezte ki. Egyelőre tehát a fenti szervezet jövője bizonytalan.

— **M. Sobota-Ljubljana vasuti menetrendje.** Miután az új állami beosztással bányásunk, vagyis nekünk számításba jövő hivatalok székhelye Ljubljana van bizonyára érdekelni fogja a Ljubljana utazókat, hogy a jövőben hogyan érheti el legkevesebb idővesztéssel azt. F. hó 15.-én Knezsevics vasutigazgató elnöke alatt az 1930.-31. évre szóló vasuti menetrendről megtartott ankét a minket e tekintetben érdeklő menetrendet a következőképpen állapította meg: Azon vonatoknak, melyek Ljubljana 14, 22 és 7:30 órakor érkeznek, összeköttetésük lesz Csakovec, M. Szobota, Ljutomer és G. Radgonyáról, míg a Ljubljana 10 órakor érkezőnek csak Csakovecről lesz összeköttetése. Ljubljana-ból pedig Csakovecra, M. Szobotába, Ljutomer és G. Radgonyára 0.55, 7:30 és 13:50 órakor lehet indulni, míg 18 órakor csak Csakovecra van összeköttetés. — Knezsevics vasutigazgatót Ljubljana-ból Suboticára, Borko subotici, volt ljubljana igazgatót pedig Ljubljana helyezették át. Reményünk lehet arra, hogy Borkó igazgató Ljubljana-Hodos vonalon egy motoros vonat beállítását javasolja, melyet subotici területén oly nagy sikerrel már kipróbált, s amely nekünk oly nagy időnyerést jelentene ljubljana utazásunk ajkalmából.

— **Rituper Juliska balesete.** A múlt szombaton 16.-án Rituper Juliska egy hordót akart elszállítani, befogta két tehenét és felült a szekérre. Hogy hogyan történt, nem lehet pontosan megállapítani: a hordó a kisleányt a szekérről lenyomta, a leány a kezei alá esett, melyek jobb térdét nagyon összezúrták. Csekélyen mulott, hogy lábait el nem törte, mert a küllők közé kerül-

tek. Szerencsére egy asszony látva a veszélyt, a teheneket kelő pillanatban megállította.

— **Halálozások.** Fischer Alber, a csakoveci „Fischer Testvérek” cég beltagja, az önk. tűzoltó egyesület pénztárnoka és a hitközségi testület tagja 50 éves korában hirtelen elhunyt. Sirjánál a tűzoltóság nevében Sztrahonya főparancsnok bucsúztatta el meghatározott szavakkal. — Rogin Drago egyetemi joghallgató 26 éves korában hosszú szenvedés után csakovecra elhunyt. Sirjánál a tanítóképző intézet énekkara énekelt, melyet Kolarics Mirko negyedéves növendék vezényelt.

— **Uj gyógyszerár Murska-Sobotában.** A közegészségügyi miniszter engedelmére és rendelkezése folytán Murska-Sobotában megnyílik a második gyógyszerár. Az engedélyért a maribori inspektorátushoz kell folyamodni december 15.-éig.

— **Az Agrárhivatal Mariborban megszűnt.** Az egész hivatal mindenestől átköltözött a kerületi felügyelőséghez: Maribor levi breg.

— **Tolvaj tyukok.** Egy renkovci-i tyukász a napokban este betért az egyik turniscei vendéglőbe pihenni. Katrócát kívül hagyta nyolc darab frissen vásárolt tyukkal s mivel esős idő volt, a nyitott esernyője védelme alá helyezte őket. Rövid idő múlva — este lévén már — kinézett s meglepődve tapasztalta, hogy mind a nyolc tyukja elment, sőt még az ernyőt is magukkal vitték. Az üres ketrec azonban ott maradt. (No, hát! Még a tyukokban sem lehet megbizni, azok is lopnak!)

— **Bokalics Franc** helyett Koszedná Josip lett Murska Sobotán községi képviselő testületi tag.

— **Edzsüd Janez** saját kérelmére a gederovci-i községi előljárói teendői alól felmentetett, helyébe Gibicsár Stefán került.

— **A kereskedők murszka szobotai egyesülete** a ljubljana bán urhoz kérvényt terjesztett be, melyszerint az építészeti hivatal, amely Mariborban van elhelyezve M. Szobotán hagyassék, ahol már tíz éve működik. E kérésüket nagyon nyomatékos érvekkel indokolták meg. Ugyanezen egyesület az állami vasutak igazgatóságához is Ljubljana menesztett kérvényt, hogy tekintettel a bánai hivatal Ljubljana való helyezésére, egy személyvonat állítsassék be, amely Hodosról, illetőleg M. Szobotáról indulva a Ljubljana 10 órakor érkező vonathoz Ormozsón 7 órakor össze-

kötetést kapjon. Ezzel a lakosságunk két nap alatt oda-vissza e hosszú utat beutazhatná.

További kérése, hogy az ormozi vonat úgy indíttassék, hogy összeköttetést kapjon a Prágerszkből 21 órakor induló vonathoz. Ezzel gyorsabb haladás biztosítható az Ormozs, Radgona és Hodostól északra elhelyezkedett lakosságnak. A 8712 számú Ormozsról-Hodosra irányított vonathoz úgy kellene beállítva lenni, hogy Murszka Szobotára 8 órakor érkezék. Megindokoltatott azzal, hogy a gimnáziumban járó tanulók és a hivatalba érkezők alkalmasabb időben jelenhessenek meg.

Ugyanezen okok miatt a 8731 számú Hodos-M. Szobotai vonat érkezése ugyanazon órára kéretett.

A 8734 M. Szobota-Hodosi vonat ne indíttassék 15 óra előtt M. Szobotáról, mert számos hivatalban 14 óráig tart a hivatalos szolgálat.

Végül a grémium a tagjain kívül az iparosokat és vendéglősöket figyelmezteti, hogy 20 dináros bélyeggel ellátott adókievítés elleni panaszukat (ha azt magának vélik vagy ha az nem a beadott adatok alapján lett megállapítva) az átvételtől számított 30 napon belül betérjessék. Az adókievítés ellen egyetlen panaszbeadvány akkor is elégséges, ha a jövedelmi adónál és az 1%-os forgalmi adóról van szó.

Az 1930-ra kivetendő házadó végett az adatokat f. é. nov. 20.-tól dec. 20.-áig kell betérjeszteni. Ebben felsorolandó a szobák és egyéb helyiségek száma és az az összeg, amelyet kapni lehetne, ha a szobák stb. bérbe adatnának. Az ehhez szükséges nyomtatványt Čeh és Gáspárnál, továbbá minden községi előljárói hivatalban lehet egy Din.-ért beszerezni. Aki a fenti időben e jelentését be nem szolgálja, 10%-ig menő büntetésben részesül és a házadó, béradó önkényesen lesz megállapítva. E jelentésről mindenki a konceptust őrizze meg, a jelentés benyújtásának megtörténtéről pedig elismervényt kérjenek, amellyel hibás bejegyzés esetén igazolhassák magukat.

Szeretlek.

Jaj de nagyon sok lányt ismertem már, Szeretni nem tudtam, be szép volt bár; Mert tiszta szivekre nem lelhettem, Én meg csak az igaz lányt szerettem. Egynek mélyen néztem a szemébe, „Szeretlek”, — azt sugtam a fülébe.

E kislánynak oly tiszta a lelke, Mint a gyémánt, melyen a napfény Ezer színben ragyog, — szíve szerény, Aranyat ér, azért imádom én. Eper ajka, tündöklő a szeme, Hangja olyan, mint hárfá zenéje.

Megmozgatta a lelkem hurjait, Együtt zengik szívünk szép nótáit. Így szólítom: „Szívem tulipánja, Te vagy életem legszebb virágszála. A szívemnek minden dobbanása, Tégedet hív, Te édes, Te drága!”

KÖNYE DEZSŐ.

— **Agyonlőtték a trieszti rendőrfőnököt.** Egy alantasa, egy rendőrfelügyelő abban a pillanatban lőtte agyon két revolverlövessel, midőn hivatalából az utcára lépett. Valami rendelet miatt volt köztük összeütközés s így a tett boszu műve.

— **Letartóztatott román alezredek.** Két román alezredest letartóztattak, mert egy német hadseregszállító cégtől províziót fogadtak el.

— **Egy újabb csodálatos repülőgép.** Németországban a Junkers művek ismét egy csodálatos repülőgépet hoztak forgalomba, amelyről azt mondják, hogy még a vonathoz is biztonságosabb. A próbát már megtette s az kitűnően sikerült. — A repülőgép ma a világon a legnagyobb és háromszáz utas számára van rajta hely. — Szárazon és vizen egyaránt fel tud szállani s legközelebb már utasokkal fog hosszabb utra kelni.

Egészséges erős fiut

inasnak

felfogad

DOLGOV IVÁN cipésmester M. Szobotán.

Értesítem

a n. é. közönséget, hogy elvállalok javításra hócipőket, (galocsnit) és mindenféle gummicipőket, úgyszintén készítek rendes bőrcipőket gummitalppal. KOLOSSA JÁNOS uri és női cipész Murszka Szobota.

KINO

V M. SOBOTI

V NEDELJO, 24. novembra
popoldne ob 3 uri in
zvečer ob 8 uri

PANIKA

Senzacionalna pustolovina u 10
činova. Dozvoljeno mladeži.

Režija:

HARRY PIEL.

VSTOPNINA:

I. prostor 12 Din., II. prostor
10 Din. in III. prostor
5 Din.

Lastnik:

DITTRICH GUSTAV.

KARÁCSONYI ÉS UJÉVI AJÁNDÉKOK

Imakönyvek, Emlékkönyvek, Albumok, Aktatáskák, Levélpapírok, Penkala arany-töltőtollak (14 karátos aranyból) stb. stb.

Legjutányosabban kaphatók HAHN IZIDOR papirkereskedésében M. Sobota

Miért?

Miért írják sokan e szót így: „Felebb“?

Mert még nem gondoltak arra, hogy le-lejebb, ki-kijebb, be-beljebb, fel-feljebbet mond a szó.

Miért van Jugoszlávia minden részében marhasó lerakat, csak épen Prekmurjében nem lehet kapni? Kinek kezében van a monopol cikkek raktára, hogy Prekmurje állattenyésztőinek még ezt a cikket is nélkülözni kell? A takarmányhiány miatt az istállóztatásra és száraztakarmányra kényszerült állatoknak sóra van szükségük, s mert az ideitélben sóból különösen sok fog kelleni, ajánlatos lesz a gazdák emiatti panaszának eleget tenni, nehogy a panasz tovább hallható legyen.

Torma.

Az orvosnál.

Anya: — Orvos Ur, kérem! Ezek az én gyermekeim.

Allj egyenesen, kis fiam! Hadd lássa a doktor Ur, hogy milyen görbe vagy!

Kivánja-e?

— Kivánod, hogy a feleséged a te halálozód után férjhez menjen? Kérdi valaki a barátjától.

— Oh, hogyan! Legalább valaki sajnálkozna fölöttem!

A derék ember.

Májer ur igazán derék egy ember. A szive mindig a kezén van, — mondá egy ismerőse.

— Igen ám! Csakhogy a keze meg mindig a zsebében van, — mondja a másik.

„De szép új kabátod van Snudi — mikor vetted?“

„No, most nemrég vettem egy boltban!“

„És volt valaki a boltban amikor vetted?“

Közgazdaság.

Német jóvátételi szállítmányok. Mivel Jugoszlávia a harmadik helyet foglalja el azoknak az országoknak sorában, melyek német jóvátételi szállításban részesülnek és amely szállítmányok összértéke 145,965.000 márka, üdvös dolog lenne, az illetékes helyeken Prekmurje részére egyet más kéri. Nevezetesen Jugoszlávia főleg gépeket és talpfákat kapott, az előbbieket értéke 56 és félmillió, a talpfák 9 millió 513 ezer márka értékűek. Kémiái áruk közel 2 millió, a papír és papíráru másfél millió értékűek voltak. Így tehát a jóvátételi szállítmányok értéke eléri az összállítmányok felét. És mi itt még mindig cammogva járunk vasutainkkal, az elkorhadott talpfák miatt. Kérjünk! Hogy néhány csepp nekünk is jusson a milliókból.

Jugoszláviában a munkanélküliség — mint mindenütt — július és augusztus hónapokban kicsit enyhült. Júliusban 5517 férfi 2135 nő, augusztusban 4405 férfi 1385 nő volt munka nélkül. Rémületes aggodalom fogja el a jölelkűeket, ha az ilyen szerencsétlenek számára tekint. És nincsen rá mód, hogy ezeken segíteni lehessen!?

Gazdálkodás.

Építsünk.

(Folytatás.)

Ezért a gyakorlatban a leghelyesebb eljárás az, ha a feloldott mésztejbe addig öntünk homokos kavicsot, míg az körülbelül olyan nedves nem lesz, mint a frissen ástó kerti föld. Igen kell vigyáznunk azonkívül arra, hogy az összekevert masszában ne forduljanak elő fehéres mészcikkek, vagy mészcsonók. A méspizé-falnak igen nagy előnyére szolgál, hogy nem szükséges vakolni, hanem elég faszítmóval lesimitani azt. Viszont nagyobb elővigyázatosságot igényel az építésnél, mert a kiugrásokat, dudorodásokat nem lehet olyan könnyen eltávolítani, mint a sokkal egyszerűbb munkát és készítési módot igénylő vályogfalnál. Előnye továbbá még az, hogy a kéményeket nem szükséges téglából készíteni, hanem elegendő a falazásnál egy 15—20 cm.-es lyukat hagyni a falban. Ezt mintafával készítjük, amit a fal elkészítése után egyszerűen kiemelünk a falból. Ugyancsak eltér a vályogfal készítésétől az ajtók és ablakok elhelyezése, amennyiben a méspizé falnál a nyílásokat már előre kell kihagyni, mivel ez a fal nem vágható. Itt, mikor a csömöszöléssel a nyílásig érünk, az ablak- és ajtókereteket behelyezzük a falba és tovább csömöszölve, sokkal pontosabb ajtó- és ablakilleszkedést kapunk, mint a vályogfalaknál. Ezt a megoldást különben a vályogfalnál is megtehetjük.

Gyárak, szeszfőzdék, fűtőházak közelében igen gyakran

salak

áll az építő rendelkezésére, de sokan nem tudják, hogy milyen előnyösen lehet felhasználni az itt veszendőbe menő salakot. Egyre azonban mindig vigyázzunk, hogy a salak ne legyen friss, mert ez később egészségtelenné teszi a szobák levegőjét. Legjobb az építkezés helyére szállított salakot széttergetni, hogy az eső jól kiáztassa. Négy rész salakhoz egy rész meszet adva a legnagyobb falanyagot kaphatjuk.

Sok helyen igen nagy használatnak örvend a

vályogtéglából

emelt házak építése. Itt igen előnyös nemcsak a falsarkokat, hanem bizonyos távolságokban az egész falmagasságban téglapilléreket alkalmazni.

All ez különösen a fontosabb gerenda felfekvéseknél, ahol fontos, hogy a gerendák és a héjazatsúly lehetőleg ne a gyenge vályogra, hanem a sokkal nagyobb teherbírásu téglára nehezdedjék.

Állatmegbetegedések

esetére különösen a lovak ugynevezett kolikájára vonatkozó tanácsok.

Amint egy állat megbetegszik, ne kérjük ki a szomszédok, jóbarátok orvoslási tanácsát, mert azt ugyanis tudhatja mindenki, hogy a legöregebb legtapasztaltabb emberek sem érthetnek a rendes tudományos gyógyításhoz. Azt se gondolja senki sem, hogy könyvből (afféle könyvekből, amelyeket az állatorvosok nem közérdekből, hanem magánérdekből a saját hasznuk elérése céljából irtak) lehet gyógyítani, mert, ha az olyan egyszerű lenne, akkor nem kellene öt évig tanítani az egyetemi főiskolai hallgatókat az állatok gyógykezelésére.

Azt is tudni kell, hogy a betegség egészen olyan mint a tüzvész, ha nem gyógyítjuk azonnal és nagyon szakszerűen, leég a ház, oly változások állnak be az állatok szerveiben, amelyek segíteni egy másfél napi várakozás vagy pláne kuruzslás után nem lehet. E betegségek között első helyen áll a lovak kolikája. A lovakon a fájdalom nyilvánítás, legyen az mellkasban vagy hasban, nyugtalanságban, hempergésben, izadással járó szaporább szív működésben, légzésben nyilvánul. Az állat e magatartásából nem szabad mindjárt kizárólag bélbajra gondolni, mert hashártya-, mellhártyaszívurok-, gyomor-, vese-, máj-, epehólyag-, bél-, húgyhólyag bántalmak, vérerek stb. megbetegedései is lehetnek jelen és e megbetegedések sokféleségei, holmi dohányfőzet stb. beadásával nem gyógyíthatók, hacsak önmaguktól el nem mulnak. De arra sohasem szabad számítani, mert ezzel az állat élete lesz kockára téve.

Ne felejtessék, hogy egy nem javító gyógymód, vagy gyógyszer, rendszerint káros hatása. Már az is káros lehet, ha egy kolikás lovat előzetes gondos orvosi vizsgálat nélkül megfuttatunk, vagy dohánylét, petrezselymes levest, fekete olajat, foghagymás tejet, meg a jó Isten a megmondhatója, hogy mi mindent öntünk a beteg lóba, hogy kolikáját meggyógyítsuk. Különösen óvatosoknak kell lennünk a hashajtó szerekkel. Néha néha nagyon ritkán, ha a szakember nem vizsgál elég körültekintően, még az is hibát követhet el. Azt a sokféle kolikát nem lehet, nem szabad sablonosan gyógyítani; mint a kaptafára a cipőt húzni. Nem szabad pld. még állatorvosnak sem szivgyengeséggel járó kolikák esetén pilocarpán, eserin vagy arecolinos stb. kezelést végezni, mert megbénul a sziv. Erős vesegyulladásoknál még a keserű só is fokozza a bajt stb. Efficéle hibát sokat tudnánk felsorolni, bár nem tartozik ide ezek felsorolása, de teszem azért, hogy Önöknek hasznót hajtsak vele, hogy belássák, miszerint nem lehet a gyógyítást, holmi falusi kuruzsolókra bízni, mert ráfizet a gazda.

Legőszintébb és legjobb tanácsom: Adjon a beteg állat alá bőséges, puha, tiszta almot s figyelje meg egy ideig a beteg állat viselkedését. Azonnal menjen a megszemlélt tünetek ismeretével esetleg magával vitt bélsár, vizelet, evesség stb.-vel anélkül, hogy bárkinek a beteg állatjáról egy szót is szólna, egy állatorvoshoz, akihez legnagyobb bizalommal van és meglássa igen ritkán fog károsodni.

NEMES

Szerkesztő üzenete.

J. Casar Bogojina. Kiadó ural történet megbeszélésem szerint tisztelettel tudatom, hogy díjmentesen a hírek között sem lehet közölni a bolt megnyitását, mert az illetéket és a többi költséget akkor is beszedik a laptól. Tessék írni vagy megbeszélni a laptulajdonos ural ezt az ügyet. Bármikor szívesen állunk rendelkezésére.

K. Zagreb. Miért van e hosszú hallgatása?

Gyermekjátékok

Naptárak - Karácsonyi díszek

! kaphatók: !

Erdösy Barnabás

papír és játék kereskedésében

Murska Sobota

rom. kath. templom. mellett.

Egy béltisztító inas
kerestetik azonnali belépésre.
A murszka szobotai béltisztító vállalat.

Előjegyzési és falinaptárak az 1930. évre kaphatók

HAHN IZIDOR

papirkereskedésében

—: MURSKA SOBOTA. —:

Malomtulajdonosok figyelmébe!

Raktáron tartok prima garamszentkeresztitót-köveket minden nagyságban a legolcsóbb áron.

SAMUEL EPPINGER
DOLNJA LENDAVAL.

Legjobb kerékpárok

valamint alkatrészek
jutányosan kaphatók

Nemecz János

vas- és géphereskedésében

Murska Sobota.

Vsakovrstne

surove in svinjske

kože

kúpúje po najvišji dnevni ceni

FRANC TRAUTMANN

Murska Sobota Cerhvena ul. 191.